

Provincia Avstriae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66783](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66783)

195
P R O V I N C I A
A V S T R I A E.

ISUNTUR. In Austria Prouincia Societatis domicilia quinque, in quibus Socij numerantur centum nonaginta septem, Viennæ quidem octo & quinquaginta, Pragæ triginta quattuor, Olomucij unus & quadraginta, Græcij octo & viginti, Brunæ triginta tres. Societatem inire octodecim. Obijt unus.

COLLEGIVM VIENNENSE.

Magna fuit tum Imperatoris, tum reliquorum ciuium in nos hoc anno beneficentia: nã præterquam quod aliquot cubiculis Collegium est auctum, & domestica supellex renouata; templum præterea, templiq. fores tabulis affabre pictis ornatum est. Hispanus quidam moriens florenos centum quinquaginta legauit: alius quadragenos octonos in annos singulos, quoad vixerit, aureos nûmos Collegio adsignauit: Parochus domum paternam cū hortis Collegio dedit, ea tribus aureorum millibus æstimatur. Imperator autem S. Annæ redditus diplomate nobis attribuit, sine quibus is numerus nostrorum sustineri non poterat:

N 2 Impe-

Imperatoris mater hac iter faciens, præter florenos mille, peristromata 15. ex holoserico aureis columellis distincta eximij operis nobis reliquit in monumentum suæ in nos beneuolentiæ. Gymnasia nostra cū frequentia tum nobilitate auditorum celebrantur in dies magis; ex ijs multi ad Præpositorum Abbatumque munera sunt electi. Episcopi Passauiensis, Vratislauensis, Gurcensis, Quinqueeclesiensis, Agriensis; Archidux item Styriæ, ceteriq. non pauci Austriæ clarissimi uiri, certatim suos alumnos fratresq. in nostram disciplinam tradunt; plurimi etiam locorum excluduntur angustijs. His omnibus, qui sunt e sodalitate B. Virginis, pietate & religione præstant. horum numerus fere duplicatus est, lectis in eam S. Barbaræ sodalibus, atque ex duabus sodalitatibus una facta. Sodaliū exemplo potissimum inducti Consul, Prætor, alijq. præterea Consulares Senatorijq. uiri, ac dynastæ, Romanæ catholicæq. fidē publice professi sunt. Tres legati Apostolici hac iter habentes sodalibus adnumerari voluerūt; quorum vnum de sodalitate optime meritū uitæ sumptum sodales publicis exsequijs prosecuti sunt. Proximū Galliarum Regis demortui coniux in hanc sodalitatem adscribi uoluit; ut eam saltem nomine dato illustraret, cum ad cœtus uenire non posset: ornamentaq. obtulit, sacello trecentorum florenorum precio; atque tum ipsa, tum aulici fere omnes nostris confitentur. Imperatrici vero, quæ etiam in Sodalium numerum referri voluit; in Hispaniā proficiscenti religiosum viaticum Sodales vltro detulerunt, cum alij Rosaria recitatuuros, alij alia pœnarum aut deuotionum genera

ra sese obituros recepissent . Imperator autem omnia cum nostra tum Christianæ Reip. causa videtur velle . is, auctore Academiæ Cællario viro religioso, quiq. nostra olim disciplina fuit institutus, quamquam re- nientibus multis edicto cavit, ne quisquam in Vien- nensi Academiâ, in qua duo item è nostris Theologiæ habent scholas, Doctorum insignibus posthac honesta- retur; nisi qui ex Pij IV. Pont. Max. sanctione, in ca- tholicæ fidei formulam iurasset . Eadem in nos etiam Ernesti ac Maximiliani, Imperatoris fratrum officia constant; quorum maxime opera factum est, ut ij pro- scriberentur, qui Augustanam illam confessionem, re- uera legum omnium confusionem inuehere conaban- tur. Atque idem plane de veteris affirmare possumus; apud quos magna est Societatis opinio, eiusq. opera, et consilio ad omnia vtuntur . Pannonij Episcopi cum in- has regiones veniunt, latinis nostrorum concionibus in- teresse, nostrisq. confiteri consuevere. Cum noster con- cionator de fenerationis malis perorasset, trecenta millia florènorum repetita sunt à Prouincialibus sine fenore, pactionesq. intercise. Haberi cæptæ sunt con- ciones in pago celebri; cuius ager decem annis negle- ctus, in siluam degenerauerat . Tres mulieres, cum in partu periclitarentur, sacra confessione, agni que Dei imagine liberatæ sunt; qua etiam ratione energumeni duo sunt in sanitatem restituti. Turcæ duo, mulierque vna Anabaptista annos nata 60. cū filia nubili nostra in tēplo baptizati sunt . Quidā, qui superioribus annis à Societate, atque adeo catholica defecerat fide, con- traq. Societatem dialogum scripserat; sapere tandem

N 3 cæpit,

cœpit, atque heresim deestituta, per litteras à nostris
ut reciperetur, suppliciter petit; cuius tamen precibus
iustus ob causas adhuc satisfactum non est.

Ex hoc Collegio Vratislaviam, quod Silesie totius
Metropolis est; Patres duo cū socijs, Episcopi & Capi-
tuli rogati missi, humanissime ab omnibus excepti sūt.
Magnus est ad eos omnium ordinum concursus, maior pla-
ne multo futurus, si Senatus edicto cautū esset, nequit
eorū concionibus intersit: duodeviginti tamen ad ca-
tholicam religionem accessere; & sub Paschatis fe-
rias, duodeviginti generales confessiones audite sūt.
Ei vicinis oppidis pagisque consilijs & confessionis
caussa multi ad eos conflunt; a multis etiam in op-
pida invitantur. In oppido vicino, septimo ab Vratislava
via milliario, Monasterium visitur sacrarum Virginū,
quæ licet inter Hæreticos constituta sint, integram ta-
men incorruptamq. fidem ac disciplinam custodiunt
ad has, Canonicis duobus comitibus, profecti nostri, om-
nes confessione expiatis Christi corpore refecerunt.
Qui superioribus annis Nikelsburgū dimissi sunt,
in oppidum iam uniuersum, finitimosq. pagos ad Eccle-
siā Romanā aggregarunt, atq. in id oēs incūbunt, ut ido-
neis Pastoribus suspectis, catholica in perpetuū religio
fidesq. constituatur. Quibus rebus multos principes vi-
ros, qui alieniores à nobis animos habere videbatur, no-
bis adiunximus; à quibus etiam in ciuitates liberaliter
inuitamur, ut veritatis lumen populis inferamus.

COLLEGIVM PRAGENSE.

NEquè minora in Pragensi Collegiū Imperatoris
et Imperatricis beneficia exstiterunt. Imperator
enim

enim prædium Copaninum, quod hætenus ad eius arbitrium habuimus, nobis in perpetuum addixit; atq. annua vectigalia certum ad diem, bona communique pecunia nobis pederentur, graui pena sanxit. Idem priuilegia & immunitates omnes, quibus cetera Academia frui solent, nostro Collegio liberaliter, & amantissime tribuit; de quæ, quo maior auctoritas pondusque sit, tabulas publicas confici curauit. Imperatrix autem in Hispaniam proficiscens aulea octo nobis dedit; atq. in templi ædificationem 150. taleros contulit. Apud alios vero tanto in honore Societas est, ut vel ipsi Hæretici religionis catholice hostes acerrimi, in iis, quæ inter ipsos oriuntur, controuersis, ad nos confugiant. Quattuor conciones singulis festis Dominicisq. diebus habentur; quarum due Germanicæ sunt, tertia Boemica, quarta Italica; ex his non mediocri fructus perceptus est. 148 a varijs hæresibus ad Catholicam religionem traducti; quam ob rem magister vnus insigni contumelia publice ab hæreticis affectus est: alius hereditate paterna excidit. Virgo item ab hæresi Lutherana diuinitus ad veritatem impulsæ est; hæc de religione interrogata, ea respondit, ut liquido a cælesti magistro instituta esse appareret. Puero symphonico Saxoniæ Ducis, in Austriam proficiscenti parens interdixerat, ne Pragam diuerteret; veritus ne a Catholicis cognatis, qui illic essent, ad Romanam & orthodoxam fidem induceretur. Is commode quattuor millia passuum aberat a Praga, cum in latrones incurrit, a quibus spoliatus vestibus pene omnibus, Pragam se conferre coactus est; atq. ad nostros perductus à suis, tandem eum

Ecclesia Catholica reconciliatus est. hunc itineris co-
mes item hereticus imitatus, eodem die Christi corpus
suscepit. Comitissa femina primaria cum ex Austria
in Saxoniam tenderet, cum nostro concionatore de re-
bus fidei multa egit; a quo cum huiusmodi scrupuli es-
sent iniectioni, qui ne ab hereticis quidem ministris exi-
mi possent; mulier post dimidiatum annum Pra-
gam redijt; atque haeresim exsecrata in Catholicorum
ciuitatem secessit. Simon Simonius, cuius nomen est in
his regionibus celebratissimum, Saxoniae electoris me-
dicus, & Lipsiensis professor, quique quattuordecim
quindecimue volumina de medicina confecit; multis
cum nostro concionatore sermonibus habitis, tandem
coram Archiepiscopo, ac Boemiae Cancellario, Hispani-
ae Legato, ceterisque Regni proceribus, haeresim publi-
ce detestatus est. is librum creditur scripturus, quo
hereticorum mysteria omnia enunciet. quam rem eo
etiam acrius tulit Saxoniae Dux, quod medici exem-
plo vir primarius, ipsique Duci in primis carus ad fidem
redierit. Vnus & triginta inducti sunt, ut sub una tan-
tum specie communicent; qui numerus videri exiguus
non debet, quod tam altae huius radices in his partibus
iactae sint, ut vix ullis rationibus euelli possint. Multi
male parta restituerunt, ex quo numero mulier 400.
taleros ex usuris remisit. Institutum est etiam dynaste
cuiusdam auctoritate, in vicinis Collegio nostro adi-
bus pauperum adolescentium, qui litteris dant ope-
ram, contubernium; eorum sexaginta fere numerus
est, ciuiumque benignitate aluntur omnes. Hi ad fune-
bres pompas, festosque dies psalmis celebrandos ab om-
nibus

nibus adhibentur: atq. ut sese dant initia, multo plures ac meliores operarios ex hoc vno contubernio exituros speramus, quam ex alijs Collegijs; quod fere pauperes demisse de se sentiant, & ad pietatis munera obeunda sint alacriores.

Litomislum Boemiae ciuitas est, D. a Pernestan stipendiaria, in qua centum quinquaginta abhinc annis Husitarum haeresis disseminata stirpes altissimas habet. In hunc agrum cum ipsius Domini rogatu accersitiq. nostri venissent, omniaq. in siluam abuisse cernebant; omni studio ac diligentia colendum susceperunt, adeo feliciter, ut paganorum (qui enim ad veritatis sacrum recipiendos aptiores sunt) sex Paroecias ad Catholicam Ecclesiam adiunxerint; feriisq. Paschalibus, hominum tria millia communicauerint. Duobus praeterea & triginta Ecclesijs Parochi, Catholici praefecti sunt; quattuor aliae, cum nullus, qui substitueretur, idoneus vir inueniatur, vacuae adhuc sunt; quarum una magna in primis, ipse ultro Parochus haereticus cessit.

COLLEGIVM OLOMVCENSE.

Tertium Collegium Olomucij est, iisdem nostrorum occupationibus & laboribus. Ac tamen si ciuitas haec in ijs numeratur, quae infectae sunt haeresi, non tamen in ea excolenda inutiliter nostrorum versata est industria. Duodecoginta enim ab haeresi reuocati sunt; Festis anni celebrioribus ducenti trecentiue in templo nostro communicant: Paschate autem communicantium numerus quattuor millium fuit. Ad

eam

eam rem momenti plurimum attulit, inter ipsos cives S. Annæ instituta Sodalitas, in quam nobilissimi quique adscripti sunt; ex quorum numero dynasta quidam præcipuus fuit, D. a Perneſtan filius natu maximus; qui magna cum pietatis ſignificatione ſpectatorumque voluptate, Pentecoſtes feriis in Sodaliū numerū relictus eſt: Multi etiā ex Imperatoris aula nomina dederunt. Epiſcopus Cræſirio huius Sodalitatis leges habere uoluit, ut in ſuis ciuitatibus iſdē legibus Sodalitatē vel inſtituat, uel inſtauret. Matrona honeſtiſſima filios uita ſenſuq. carentes multis iā annis parere ſolebat, hæc uotis S. Annæ nuncupatis, filiolum uinum peperit, eumq. gratulabunda ad templum noſtrum detulit.

GRÆCENSE COLLEGIVM.

CRæcij hæreſis radices egit altiſſimas: quod niſi mature Societas huc ſe contuliſſet, nulla iam; (et communis Catholicorum vox eſt) fidei reliquæ eſſent. Magnum eſt hæreticorum in nos odium, qui publice nos ac priuatim probriſ maledictiſq. proſcindunt; iſdē ciuibz perſuaſerunt, ne quem Catholicum litterarum ſtudioſum teſtis recipiant: ſi quem autem nobis amiciorem fuerint odorati, eum pro concionibus tamquam ſceleſtiſſimum hominem conuitijs ac maledictis publice lacerant; Senatus etiā iſs multam grauem dixit, qui ad noſtras conciones acceſſerint. Sed hæc & alia incommoda Catholicorum uidelicet pietate ac beneuolentia compensantur. Ex his adoleſcens unus locupletibus ortus parentibus, hæreticis tamen, ab hæreticorum

rum scholis profugit ad nos; maluitq. panem ostentim
emendicare, quam eas adire. Alius a magistris cæsus
virgis est; quod nostrorum discipulorum consuetudine
meretur. Serenissimus autem Princeps mirum quan-
to amore Societatem prosequatur; is septem millia &
quingentos florenos in Collegij adificationem dedit;
quibus fabricam ad tectum perductum iri speramus.
Ad fidem Catholicam rediere aliquot; in his quinque
Philosophiæ Rhetoricesq. studiosi, & Lutheranus con-
cionator, coram Nuncio Apostolico, alijsq. Principi-
bus viris hæresim publicè sunt exsecrati. Sub Pascha-
les ferias mille quadraginta Christi corpus suscepe-
runt. Nuncius Apostolicus aliquot huius Provinciae
Monasteria lustraturus, e nostris quosdam secum de-
duxit. Præpositi duo, & Parochus magnæ dignitatis
generalem anteactæ vitæ confessionem fecere: Abbas
cum omnibus Monachis cum generali confessione, tum
spiritualibus exercitijs instituti sunt. Quidam ex huius
Provinciae proceribus, ut Christi Domini corporis sol-
lemnia maiore cum populi fructu celebritateq. pera-
geret, nostros ad se accersivit; quo die e sacris litteris
historiæ aliquot actæ sunt: in quæ eo etiam diligentius
ac studiosius dynasta ille incumbit; quo magis ob eam
rem se à suis fratribus hæreticis contemni videt.

DOMVS PROBATIONIS Brunensis.

ETSI Brunensis Domus Nouitijs maxime pro-
bandis destinata est; tamen in proximos etiam
nostro-

nostrorum labor redundauit. Nam ad conciones duas,
 quæ in eade maxima, nostraq. habentur, Italica tertia
 accessit; plurimi spiritalibus nostræ Societatis exer-
 citijs exculti sunt; Confessiones audite complures, &
 quidem eorum, qui nunquam expiati criminibus ad
 senectutem peruenerant; sacris agni Dei imaginibus
 morbo ac phrenesi liberati quidam; vicini Parochi sa-
 cramentorum administrandorum vsum edocti. Ad eos
 iuuandos, qui capitis damnantur, vel in extremo
 vitæ discrimine versantur, identidem eno-
 cantur nostri; e quibus vnus, cui ex
 ingenti vulnere viscera disflue-
 bant, confessione facta
 conualuit.

